

Розглянувши теоретико-методичні засади функціонування фінансових ринків на основі взаємодії економічних суб'єктів можна констатувати, що при застосуванні всіх трьох підходів це призводить до зменшення ризику прийняття неправильних рішень, що надає підґрунтя для прийняття управлінських рішень і зменшення впливу колективного настрою економічних суб'єктів на ринку. Збір, обробка та аналіз інформації повинні безперервно застосовуватися для прогнозування цінової динаміки на фінансовому ринку. Також вважаємо, що підходи висвітлені в цій роботі не є остаточними і можуть мати більш комбінований характер, який дозволяє точніше робити прогнозування. Рекомендація, сформована в процесі дослідження, полягає в тому, що необхідно зосереджуватися також на інформаційному та емоційному просторі, в якому знаходяться учасники ринку.

Література

1. Абакуменко О. В. *Розвиток кон'юнктури фінансового ринку України* : монографія. Чернівці : ПАТ «ПВК «Десна», 2013. 464 с.
2. Пластун О. Л. *Прогнозування цін на фінансових ринках на основі біржової інформації* : дис. ... доктора екон. наук : 08.00.08. Суми : УАБС, 2016. 560 с.
3. Хорошун В. В., Клопов І. О., Мержинський Є. К. Концептуальні підходи до аналізу динаміки активів в умовах поведінкової економіки. *Економічні студії*. 2021. № 1 (31). С. 156–161.

www.arabesko.ru

УДК 336.531.2:347.457(477)

Домбровська Софія Олексіївна

к. е. н., ст. викладач кафедри

фінансового менеджменту та фондового ринку,

Одеський національний економічний університет (Україна)

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

JEL classification: E200; H540

Внаслідок воєнних дій на території України збитки промислового та комерційного секторів на початок 2024 року, що становлять основу вітчизняної економіки, створюють більше 30% валового внутрішнього продукту країни та забезпечують робочими місцями більше 6 млн. людей, оцінюється у 15,6 млрд. дол. США. Потреби промислового та комерційного секторів України на початок 2024 року складають 5,8 млрд. дол. США, у тому числі 4,2 млрд. дол. США – потреби в інвестиціях та 1,6 млрд. дол. США – потреби у робочому капіталі.

Наразі для уряду України, донорів та міжнародних фінансових організацій відновлення промислового та комерційного секторів виступають пріоритетними напрямками фінансування на основі грантів щодо відновлення та модернізації бізнесу, часткової компенсації відсоткових ставок згідно з програмою «Доступні кредити 5-7-9%», підтримки українського експорту Експортно-кредитним агентством, програм страхування воєнних ризиків, стимулювання інвестиційних процесів у приватний сектор та фінансування капітального інвестування і оновлення постраждалих від воєнних дій вітчизняних обладнань та устаткувань [1].

Цілком об'єктивно можна прогнозувати у 2024 році нестабільність та підвищений рівень ризиків, тому основним вектором інвестиційних процесів має бути диверсифікація. Так, не зважаючи на складнощі у 2023 році, темп інфляції з 26% знизився до 5,1%, що забезпечило реальну дохідність депозитів у національній валюті, ставки яких склали у середньому 13,9% річних (після оподаткування – 11,2%). На початок 2024 року середня дохідність депозитів у національній валюті складає 14,2%, що майже дорівнює плановому показнику рівня інфляції у розмірі 10–10,5% [2]. Зниження дохідності депозитів у національній валюті обумовлено зміною монетарної політики Національного банку України за рахунок циклу зменшення облікової ставки з 25% до 15% річних, що також спричинило вплив на дохідність державних облігацій, які виступають сьогодні привабливим інвестиційним інструментом.

У 2023 році дохідність державних облігацій перевищила рівень інфляції у 3,5 рази і складала 18,5%, на відміну від депозитних внесків доходи від облігацій внутрішньої державної позики не оподатковуються. На початок 2024 р. дохідність ОВДП становить 16,8%, що дає змогу забезпечити дохідність на 6,5–7% більше рівня інфляції. За експертною оцінкою рівень дохідності інструментів у

національній валюті не зміниться за умови відсутності змін розміру облікової ставки НБУ. Депозитам та облігаціям в іноземній валюті у 2023 році були притаманні більш низькі ставки (2,3% та 4,5% відповідно), що було обумовлено режимом фіксованого курсу, проте з жовтня 2023 року НБУ запровадив режим керованої гнучкості, що призвело до коливань курсу валют і підвищення привабливості валютних інструментів.

За оцінками експертів у 2024 р. вартість первинної нерухомості як традиційного для українців напрямку інвестування зросте на 7–8% через збільшення собівартості будівництва. Дохідність інвестицій у нерухомість залежить від розташування та класу житла: так, вартість житла преміум класу у 2023 р. знизилась на 9%, а економ класу – збільшилася на 14%. У 2023 р. ринок землі був не досить активним, але ціни при цьому збільшились на 10,4%. За прогнозами вартість гектару землі у 2024 році зросте на 20–25%. Вартість золота у 2023 році збільшилася на 13%, і також очікується його подорожчання у 2024 р. на 6–7%. Ринок віртуальних валют у 2023 р. характеризувався позитивною динамікою, проте ціни на криптовалюти досить волатильні і схильні до значних коливань. Отже, у 2024 р. очікується зростання дохідності основних фінансових інструментів.

Література

1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/58-mlrd-skladaiut-potreby-privatnoho-sektoru-ukrainy-u-2024-rotsi-na-vidnovlennia-chastyna-dzherel-finansuvannia-vzhe-je-dostupnoi-iuliia-svyrydenko> (дата звернення: 13.03.2024).
2. Міністерство фінансів України : сайт. URL: <https://minfin.com.ua> (дата звернення: 13.03.2024).

УДК 336.76:658.148

*Іванов Ілля Олегович
аспірант кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет (Україна)*

РЕПРЕЗЕНТАТИВНІСТЬ ДИНАМІКИ ВИБІРКИ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ДО ДИНАМІКИ БІРЖОВОГО ФОНДУ

JEL classification: G110; G230

Біржовий фонд зазвичай пропонує експозицію на певну стратегію, напрям інвестицій, галузь, клас активів тощо, забезпечуючи диверсифікацію вкладень інвестора, мінімізацію трансакційних витрат, і найголовніше – уможливорюючи в принципі інвестиції для приватних інвесторів (наприклад, домогосподарств) в ту чи іншу вибірку активів, яку фінансово або технічно відтворити для них було б неможливо.

Разом з цим, існує поняття надмірної диверсифікації – термін, досі не описаний у вітчизняній науковій літературі, але в зарубіжній літературі це поняття зазвичай відноситься до випадку, коли інвестор утримує в своєму портфелі таку кількість інвестиційних інструментів (напрямів, галузей тощо), що у результаті «розмиває» потенційну прибутковість і нівелює переваги від власне диверсифікації [1]. Надмірна диверсифікація настає, коли гранична втрата очікуваного доходу від додавання ще однієї інвестиції перевищує граничну вигоду від зниження ризику.

У контексті цього поняття, щодо інвестицій в біржові фонди виникає гіпотеза: чи не є портфель біржового фонду надмірно диверсифікованим? Адже деякі біржові фонди, особливо вузького напрямку (наприклад, на конкретну галузь), включають певний набір цінних паперів, які відносяться до цього напрямку та відповідають певним критеріям, однак демонструють динаміку гіршу, ніж в середньому по галузі. Якщо гіпотеза є вірною, певна вибірка «найкращих» цінних паперів (а особливо акцій) зі складу активів біржового фонду буде більш вигідною для інвестицій, аніж інвестицій у біржовий фонд навіть з урахуванням трансакційних витрат.

Крім того, в певних випадках, інвестиція у вибірку цінних паперів являється єдиним доступним варіантом для досягнення бажаної алокації активів: наприклад, згідно із Законом України «Про інститути спільного інвестування», інституту спільного інвестування (ІСІ) диверсифікованого виду забороняється придбавати або додатково інвестувати в цінні папери та зобов'язання однієї юридичної особи (крім банку, міжнародної фінансової організації, що розміщує облігації на території України) більше ніж 5% загальної вартості активів інституту спільного інвестування [2]. Відповідно, якщо